

Thema-ateliers met Leike van Oss & Hans Vermaak

Nieuwsgierig verkennen van de wereld die doordringt in onze (werk)levens

Vanaf januari 2027 gaan we met een kleine groep mensen op pad, om aan de hand van een aantal thema's te verkennen wat er rondom onze (werk)levens speelt in de wereld. We gaan op verkenning om die rijkdom te waarderen en ons handelen daarmee te voeden. Doe je mee?

Wat is het idee?

In vijf thema-ateliers stappen we in een aantal brede thema's. Dat doen we omdat ze ons werk op het gebied van organiseren en veranderen niet alleen raken, maar ook sturen. Goed werk verlangt dat we ons vak niet alleen in enge zin verstaan, maar ook bredere nieuwsgierigheid opbrengen. De omgeving is niet alleen rondom ons, wij maken er deel van uit. Wij dragen de historie ervan met ons mee en geven die door. Daarmee zijn we ook medeplichtig aan de vraagstukken van deze tijd, wat ons juist in staat stelt er zelf een wending aan te geven. Wij denken dat het voor onszelf en voor het vak een verrijking kan zijn om een paar van die thema's dicht bij huis en in onszelf te ontdekken. Bovendien denken we dat juist aan de randen van het vak vaak vernieuwing ontstaat.

Hoe werken we?

Voor elk thema nemen we een paar maanden, zodat de verkenning goed te doen is en tegelijk niet oppervlakkig blijft. Op die manier zijn we iets meer dan een jaar samen op pad. We verkennen elk thema op een paar manieren:

- We geven je bij de start input om je in te verdiepen: individueel lees- en luisterwerk. Dat zal meersoortig zijn: meerdere gezichtspunten. Het zal ook meerschallig zijn: naast grote perspectieven ook concrete ervaringen.
- Daarnaast krijg je van ons een verteringsopdracht en een doe-opdracht. Verteren gaat over het uitwisselen van reflecties met een paar anderen. Een doe-opdracht is bedoeld om eropuit te gaan: denk aan het uittesten van ideeën of het bezoeken van een voorstelling.
- We sluiten elk thema af met een plenaire slotbijeenkomst van een halve dag waarin we ervaringen uitwisselen en de opgedane inzichten verwerken met elkaar.
- Wij, Hans en Leike, organiseren het maar doen ook mee als deelnemers. Elk thema is ook voor ons een ontdekking.

Zo mixen we manieren van leren: zowel cognitief als affectief, zowel individueel als samen, zowel begrijpend als handelend. Dat versterkt elkaar.

Waarom is het niet alleen leuk maar ook waardevol?

Zeker als je bezig bent met maatschappelijke vraagstukken, ervaar je al snel dat die beperkt maakbaar is. Er is een veld omheen en een historie achter die de problematiek in stand houden. Dat varieert van internationale verbanden tot culturele en technologische tradities, van mensenwereld tot ecologische verbanden. Die dynamiek van die omgeving is lastig te onderkennen en zodra je er weinig van weet, ben je er gemakkelijk een speelbal van. Nieuwsgierige verkenningen lijken dan een wijze keus. Dat kan leiden tot een altijd

imperfect maar fijnmaziger begrip, waar je meer mee kunt dan met sluitende plaatjes of objectieve feiten. Het brengt een onderkenning van grenzen met zich mee: grenzen van eigen kennis en invloed, maar ook van systemen en van leven. Die onderkenning is nodig om niet over onze omgeving heen te lopen en onszelf voorbij te lopen. En het helpt te waarderen hoeveel er te genieten en te ontdekken valt. Zulke verkenningen kunnen wel gehinderd worden door onze dominante manieren van kijken. Dus je blik verbreden, kritisch reflecteren en onderzoekend uitproberen horen bij dat soort verkenningen. Een uitgelezen mogelijkheid om juist zonder al te veel zekerheid op pad te gaan.

Wat zijn de vijf thema's?

1. *Artificial intelligence*

AI is niet weg te denken, maar hoe werkt het eigenlijk? Is het een handige, technische tool of een andersoortige intelligentie die we op heel andere manieren kunnen en moeten hanteren? Leunen we op AI, of moeten we zorgen dat AI ons aan het werk zet? Hoe fundamenteel zijn de schaduwkanten en in hoeverre zijn die te hanteren? Kunnen we AI naast andersoortige intelligenties plaatsen, inclusief ecologische intelligenties?

2. *Geweld en liefde in een instortende wereld*

We leven in een periode waarin de grenzen van moderniteit zorgen voor explosieve situaties. In hoeverre zijn die spanningen herleidbaar tot de systemen waarin we leven? En wat moeten we aan met de soms gewelddadige intimiteit die dat oplevert? Wat betekent het als emoties van ons zijn, maar ook van de relaties met anderen en de moerassige context waarin we leven? Hoe kun je er dan met elkaar je weg in vinden?

3. *Patchiness, kantelpunten en post-collapse*

Transities beginnen we niet en eindigen we niet: het zijn doorgaande bewegingen waarin wij onze rol spelen. Maar er zitten wel ritmes en kantelpunten in, broedfasen en post-collapsebelevingen. Hoe kunnen we leren 'lezen' wat die beweging maakt in het weefwerk van 'patches', voordat het goed zichtbaar wordt? Hoe kunnen we spotten waar systemen gaan kantelen en hoe (on)omkeerbaar dat is? En welke kenmerken maken een beweging woest? Hoe kunnen wij er met gevoel voor het landschap beter op inspelen?

4. *Humor als slagveld en speelruimte bij maatschappelijke spanningen*

Humor is alomtegenwoordig, zeker waar spanning en verschil een grote rol spelen. Die invloed lijkt soms fijn: in het draaglijk maken van de wereld of het ondermijnen van dominantie. Maar humor speelt ook een rol in het ridiculiseren van groepen en het onbespreekbaar maken van onderwerpen. Is humor zo invloedrijk dat we die niet meer aan het toeval kunnen overlaten? Hoe kunnen we de veelsoortigheid van humor dan begrijpen? En in hoeverre kunnen we er werk van maken om humor te scheppen of juist te verstoren? Hoe komen we tot plezier zonder bijmaak?

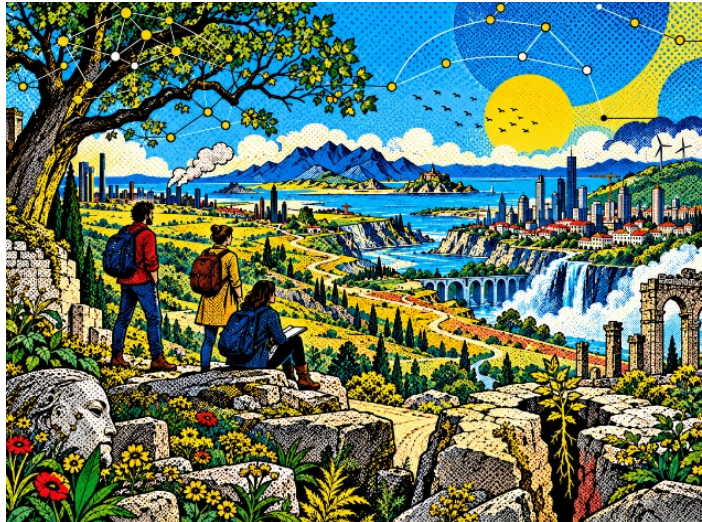
5. *Wat beweegt Europa en doen we er nog toe?*

We beschouwen Europa vaak als een gegeven, soms als een lust en soms als een last. Tegelijkertijd staat de positie van Europa in de hele werelddynamiek onder druk. Doet Europa er eigenlijk nog wel toe? Kunnen we Europa als cultureel gebeuren begrijpen terwijl we er zelf deel van zijn? En kunnen we daarmee beter doorzien hoe we geneigd zijn Europa vorm te geven? Geeft dat inzichten richting de toekomst van Europa – intern en op het wereldtoneel?

Voor wie zijn de thema-ateliers?

De thema-ateliers zijn voor mensen die actief zijn op het gebied van organiseren en veranderen en geïnteresseerd zijn in de genoemde thema's. De ateliers staan nadrukkelijk open voor mensen met diverse achtergronden en leeftijden. Zij moeten het leuk vinden om zich er samen met anderen in te verdiepen en het op zichzelf en hun werk te betrekken. En ze moeten het prima vinden als nieuwe kennis mogelijk haaks staat op wat ze geloven en niet meteen praktisch toepasbaar is.

Je leert het meest door actief zelf bezig te zijn, niet door te consumeren. Wij zorgen dat het doenbaar blijft, maar jij moet er zelf nieuwsgierig tegenaan. Houd er rekening mee dat je per thema rond de 500 pagina's leeswerk hebt, een halve dag plenaire bijeenkomst en een dag opdrachtenwerk. Wij reiken suggesties aan voor wie meer wil.

Je tekent in voor vijf bijeenkomsten. Je kunt niet per atelier deelnemen. We houden de groepen klein (10-15 mensen). Onze intentie is om te starten met twee parallelle groepen. Wisselen tussen de groepen is alleen bij uitzondering mogelijk.

Welke data moet je vastzetten?

Hieronder tref je de data voor de plenaire bijeenkomsten. We proberen zoveel mogelijk rekening te houden met de groep van je voorkeur, maar houd als je intekent beide series data vrij tot je definitief bent ingedeeld.

	Groep A	Groep B
Start up	Vrijdagochtend 8 januari '27	Vrijdagmiddag 8 januari '27
Thema 1	Dinsdagochtend 2 maart '27	Donderdagochtend 5 maart '27
Thema 2	Dinsdagochtend 8 juni '27	Donderdagochtend 10 juni '27
Thema 3	Vrijdagochtend 8 oktober '27	Vrijdagochtend 15 oktober '27
Thema 4	Vrijdagochtend 4 februari '28	Vrijdagochtend 11 februari '28
Thema 5	Vrijdagochtend 16 juni '28	Vrijdagochtend 23 juni '28

Alle bijeenkomsten zijn in de ochtend van 9.00 tot 13.30 (inclusief lunch), met inloop om half negen. De enige uitzondering is de startup-bijeenkomst van groep B: die start met lunch om 12.30 en loopt tot 16.30. De ontmoetingen in deelgroepen (voor verwerkings- en doe-opdrachten) plan je straks onderling.

Nog wat logistieke details

Locatie

We komen bijeen op een fijne plek in de buurt van Utrecht of Amsterdam. Welke locatie dat wordt, laten we je nog weten.

Kosten

De kosten bedragen € 3.000,-, exclusief btw. We sturen je de factuur zodra we weten dat de groep definitief start. Betaling is voor aanvang van de ateliers. Deelname is definitief na betaling. De kosten gelden voor het geheel. Intekenen op losse sessies kan niet.

Aanmelding

Stuur een e-mail naar ons beiden (hans@hansvermaak.com en leike@organisatievragen.nl). Houd er rekening mee dat de groepen snel vol kunnen lopen: meld je aan voor 13 november aanstaande.

Zet in je e-mail een alinea over wie je bent en wat je achtergrond is, en een alinea over waarom je wilt deelnemen en waarop je hoopt. Laat ons daarnaast weten welke groep je het beste past, maar houd beide series data vrij. Dat geeft ons de gelegenheid om groepen van gelijke grootte te vormen.

Selectie

Wij selecteren op basis van jullie motivaties en vormen groepen van mensen die goed bij elkaar en bij dit idee passen. Wij streven naar diversiteit in de groepen – juist om meer met elkaar te leren. Wij laten je uiterlijk half december weten of je mee kunt doen. Je ontvangt dan van ons een aanmeldformulier en factuur.

Over onszelf

Wij zijn beiden ervaren zelfstandige adviseurs, docenten, onderzoekers en schrijvers. We maken ons beiden druk over maatschappelijke vraagstukken. En we geloven dat het niet alleen leuk, maar ook nodig is om een leven lang te leren. We geloven dat je nooit de wijsheid in pacht kunt hebben, maar wel wijzer kunt worden. Zie voor meer achtergrond onze sites: www.organisatievragen.nl en www.hansvermaak.com

ⁱ De plaatjes zijn met AI gegenereerd.